

Budapest

Onderstadse grot

Met een kleine groep zwemmen we het grottenstelsel onder Budapest in. Een nieuw gebied, wat na enig doorzettingsvermogen adembenemend blijkt te zijn; Molnár János genaamd.

Nadat mijn trip naar een klein eilandje van de Seychellen werd afgeblazen, besloot ik toch naar de conferentie voor technisch duiken in Budapest te gaan. Op zichzelf niet heel interessant, afgezien van de lezingen over deep stops die na nieuwe onderzoeken ter discussie werden gesteld, een rebreather forumdiscussie tussen de 'groten der aarde' op dat gebied (en dan ook nog uit verschillende en controversiële kampen) en nog veel meer. Maar waarom in Budapest?

Budapest is het Parijs van het Oostblok, de toegangspoort tot de groep landen die wanhopig probeert zich aan te sluiten bij het rijke westen en daarmee ook een ingang voor enthousiaste technische duikers, hongerig naar kennis. Maar het echte spektakel bevindt zich onder water. Er ligt namelijk een grottenstelsel van warm bronwater onder Budapest en wij hebben toestemming om er met een kleine groep in te duiken!

beleving bevinden grotten zich ergens in een verlaten landschap. Doorgaans zie je dan een of ander vaag modderig poeltje waarin de ingang verscholen zit. Dit is echter midden in een centrum, aan een doorlopende weg waar nota bene de tram overheen komt. Het oude badhuis is ergens rond 1600 onder Turkse overheersing gebouwd. Je ziet het niet direct, omdat het schuil gaat achter een soort schutting van golfplaten."

Web

We ontmoeten onze gids Joseph Espanol, kortweg Joe. Deze oudere en vermoeid ogende Hongaar wordt na enig warmlopen wat jovialer. Hij opent de poort voor ons tijdens het nodige gesleep met apparatuur. De plek waar we ons mogen omkleden, is het oude kuuroord van een nabijgelegen hospitaal. Het is compleet vervallen en voorzien van een drooggevallen zwembad, bedoeld voor medicinale zwempartijen in het warme bronwater. De

We vragen hem naar de staat van de lijnen en hoe de eventuele splitsingen lopen en gemarkeerd zijn. Van zijn antwoord worden we niet vrolijker: dikke lijnen, te dik voor onze cookies (markeringen die grotduikers op de lijn plaatsen als er een verandering van richting of een splitsing optreedt) die op verschillende plaatsen bij elkaar worden gehouden door een ontploffing van verschillende dunnere lijnen die alle kanten opschieten. En dan niet één, maar voor de route die hij voor ons voor ogen heeft een stuk of 22 van deze splitsingen. Verzachtende omstandigheden zijn dat bij elke splitsing een grote witte pijl op de lijn is geplaatst die naar de uitgang wijst en het feit dat wij stiekem besluiten double-enders mee te nemen om op elke splitsing te plaatsen op de lijn waar we vandaan komen, nu maar hopen dat we er 22 bij ons hebben. Joe wint meteen onze aandacht terug en steelt onze harten als vertelt over de grote wanden vol kristallen die we zullen tegenkomen, het kristalheldere water en de temperatuur van twintig graden.

Nauwe gangetjes

We hijsen ons in de dubbelsets en lopen naar een kleine, stalen trap die door een nauwe gang de grond inloopt. Als we naar beneden klimmen, voel ik de temperatuur stijgen. Het is een vreemde gewaarwording om het warme water in te stappen. We dobberen in een nauwe rotsgang en passen er net zijdelings in. We schuifelen al zwemmend door, ruimte creërend voor elkaar en doen in de mini-maal beschikbare ruimte onze bubbelschecks, valve en s-drills. Joe gaat ons voor en daalt af in de nauwe kloof. Ik zie hem op de bodem aankomen en verdwijnen in een klein en nauw gangetje. Een voor een dalen we af en kruipen door de eerste nauwe doorgang. We beginnen een zwemtocht van een kleine 200 meter door nauwe en kleine tunneltjes, afgewisseld met een paar restricties door water dat lekker warm is, maar qua zicht te wensen overlaat. Het doet een beetje melkachtig aan. Dat mag de pret niet drukken en ik geniet met volle teugen van het kruip-door sluij-door-manoeuvres en de lichteffecten van de blauwige HID-lampen van mijn teamgenoten die voor me uitzwemmen.

Bij de uitleg van de route ben ik na drie splitsingen al het spoor bijster

Op een druilerige maandagmorgen verzamelen we ons midden in de stad voor een oud hek met een groot hangslot. We gaan met twee teams duiken. We kunnen onze nieuwsgierigheid niet bedwingen en klimmen op de muur om te kijken wat zich erachter bevindt. We zien een oud, klassiek ogend gebouw met daarvoor een soort poel vol eendekroos. De weinige open plekken in het water laten glashelder water zien. De hartslag stijgt evenredig met het enthousiasme.

Anton, team 2: "Tussen de panden zie ik een glazen wand die de indruk geeft dat erachter een bouwput ligt. Vanaf het muurtje zie ik een donkere poel water liggen onder iets wat op een vervallen badhuis lijkt. Is hier de ingang? Een tram dendert voorbij, ik vind het maar een rare plek voor een grot. In mijn

ruimtes ogen triest door aftakeling en door de vele gaten en openingen dringt licht binnen, wat de suggestie van een filmlocatie wekt. Terwijl we onze apparatuur opbouwen en de gassen analyseren, geeft Joe een briefing over de grot die Molnár János heet. Het dankt zijn naam aan de drogist János Molnár die in 1860 droge gedeeltes van de grot onderzocht. Joe trekt een opgevouwen kleurenprintje uit zijn zak met daarop een tekening die nog de meeste overeenkomsten vertoont met een web, geproduceerd door een op LSD-trippende spin, inclusief de bijbehorende psychedelische kleuren. Zijn wijsvinger zoekt over het kleine en gekreukelde papiertje, de vele en onoverzichtelijke gekleurde lijnen volgend. Langzaam dringt het tot me door dat hij ons de te zwemmen route uitlegt en ik ben na drie splitsingen het spoor al volledig bijster.

Imponerend

Opeens opent de grot zich en ik zie de eerste van vele lijnsplitsingen voor me opdoemen. Dit heb ik nog nooit gezien! Een kluster van lijnen gaat alle kanten op, opgehangen aan een lijn die loodrecht omhoog gaat en warempel ook de grote witte pijl op de lijn die naar de uitgang gaat. Joe gaat ons voor en na nog een aantal van deze zevensprongen volgen we een lijn die naar beneden gaat. We schieten opeens door een thermocline heen met als resultaat een kristalhelder zicht en duidelijk voelbaar temperatuurverschil. Ik kan een harde kreet van ongeloof niet onderdrukken als ik de grillige en hoge ruimte zie die voor me ligt in het nagenoeg eindeloze zicht. Dit is niet wat ik verwachtte en zeker niet na het gekruip door de ietwat modderige, nauwe gangetjes. Geïmponeerd zwemmen we achter Joe aan, terwijl verticale, canyonachtige ruimtes worden afgewisseld door grote zalen. Dit is echt vliegen! Qua kwaliteit kan het zich wat mij betreft meten met de grotten in Florida of zelfs Mexico, wat een kick! Ik kan mijn geluk niet op en hoop dat de duik oneindig lang duurt.

Anton, team 2: "De grot is fantastisch. De grote ruimtes zijn bijna zonder uitzondering meters hoog. Het zicht is subliem, het water is warm en overal waar je lamp heen gaat, zie je de glitters van de kristallen op de wanden. We zwemmen door meerdere kamers waar je met gemak een paar vrachtwagens naast elkaar kwijt zou kunnen. Ik hoor mijn teamgenoot lachen in zijn automaat als ik mijn buddy aan zijn vin trek om samen even een dansje te doen bij het zien van zoveel moois. Het idee dat ik door dit buitenaardse landschap heen mag vliegen, geeft me een intens gevoel van leven en rust tegelijk."

Enthousiast gekrijs

Meerdere keren wijst Joe ons op wanden vol kristallen; de ene keer donkerbruin, de andere keer helder als glas, maar telkens exploderend in een regen van kleuren als je er met je lamp op schijnt. Helaas dwingt de keiharde realiteit van het gasverbruik ons de duik te beëindigen en we geven elkaar het thumbs-up signaal. We beginnen aan de zwem terug, wat zeker geen straf is. Als we de lijn naar boven volgen, omarmt het warmere water me als een wollen deken en begint het spelletje van kruipen en sluipen

opnieuw, met pijn in mijn hart kom ik boven in het nauwe gangetje en overstemmen we elkaar met enthousiast gekrijs, probeerend vorm te geven aan alle indrukken van de afgelopen duik.

Anton, team 2: "Op de terugweg zwem ik grotendeels op mijn rug en neem de tijd om de grote zalen te bekijken. We bestuderen de prachtige kristalformaties. In een klein kamertje op een meter of zes nemen we vijf minuten deco om te compenseren voor het jojo-profiel dat we zojuist hebben gemaakt. Mijn teamgenoot geeft ondertussen een college geologie in de wetnotes. Ik vind het een mooi gezicht hoe we met zijn vieren in deze kleine ruimte kunnen hangen zonder stof te maken.

Als we ons in de surrealistische omgeving van het vergane badhuis omkleden, spreken we af niet teveel bekendheid te geven aan deze toplocatie. Ik zie al taferelen voor me van de bekende Ressel-grot in Frankrijk waar grotduikers elkaar verdringen om nog met iets van zicht hun duiken te kunnen maken. Dus je begrijpt, deze duik speelde zich eigenlijk af in een grottenstelsel gelegen onder Kerkdriel, want in Budapest hebben ze namelijk nog nooit van onderstadse grotten gehoord." □